

МЕЂУНАРОДНИ КОНГРЕС СЛАВИСТА • БЕОГРАД 2018.

Студентски трг 3, 11000 Београд, Србија • mks@fil.bg.ac.rs

З А П И С Н И К **са заседања проширеног Председништва МКС-а,** **одржаног 31. 08 – 1. 09. 2015. године у Прагу, Чешка** **Република**

Позвани чланови МКС-а

Наталија БЕРНИЦКА (Наталья Берницкая), Француска; Атаол БЕХРАМОГЛУ (Ataol Behramoglu), Турска; Екатерина ВЕЛМЕЗОВА, Швајцарска; Алојз ВОЛДАН (Alois Woldan), Аустрија; Рафаел ГУСМАН ТИРАДО (Rafael Guzman Tirado), Шпанија; Милан ЂУРЧИНОВ (Милан Ђурчинов) / Максим КАРАНФИЛОВСКИ, Македонија; Петер ЖЕЊУХ (Peter Žeňuch), Словачка; Миодраг ЈОВАНОВИЋ, Црна Гора; Марија КИТАНОВА (Мария Китанова), Бугарска; Малгожата КОРИТКОВСКА (Małgorzata Korytkowska), Пољска; Александар ЛУКАШАНЕЦ (Аляксандр Лукашанец), Белорусија; Кетрин Мери МАКРОБЕРТ (Catherine Mary MacRobert), Велика Британија; Александр МОЛДОВАН, Русија; Антоанета ОЛТЕАНУ (Antoaneta Olteanu), Румунија; Олексиј ОНИШЧЕНКО (Олексиј Онищенко), Украјина; Марко САМАРЦИЈА, Хрватска; Јоанис Х. ТАРНАНИДИС (Ioannis Ch Tarnanidis), Грчка; Френсис Џ. ТОМСОН (Francis J. Tomson), Белгија; Мајкл С. ФЛАЈЕР (Michael S. Flier), САД; Сенахид ХАЛИЛОВИЋ / Сањин КОДРИЋ (Босна и Херцеговина); Герд ХЕНЧЕЛ (Gerd Hentschel), Немачка; Ђорђо ЦИФЕР (Giorgio Ziffer), Италија; Аленка ШИВИЦ ДУЛАР (Alenka Šivic-Dular), Словенија.

Прва седница, 31. 08. 2015, преподневни део

(Академски конференцијски центар Чешке академије наука, 10 ч.)

Седници присуствују

– чланови Председништва МКС: Бошко СУВАЈЦИЋ, председник МКС; Љиљана БАЈИЋ, потпредседник МКС и председник Савеза славистичких друштава Србије; Петар БУЊАК, секретар МКС; Петер ЖЕЊУХ (Словачка), координатор комисија акредитованих при МКС;

– чланови МКС: Наталија БЕРНИЦКА (Француска); Миодраг ЈОВАНОВИЋ (Црна Гора); Марија КИТАНОВА (Бугарска); Сањин КОДРИЋ (БиХ); Малгожата КОРИТКОВСКА (Пољска); Александар ЛУКАШАНЕЦ (Белорусија); Кетрин Мери МАКРОБЕРТ (Велика Британија); Александар МОЛДОВАН (Русија); Антоанета ОЛТЕАНУ (Румунија); Олексиј ОНИШЧЕНКО (Украјина); Френсис Џ. ТОМСОН (Белгија); Герд ХЕНЧЕЛ (Немачка); Ђорђо ЦИФЕР (Италија); Вацлав ЧЕРМАК (Чешка Република); Аленка ШИВИЦ ДУЛАР (Словенија); са закашњењем је на седницу стигао Алојз ВОЛДАН (Аустрија).

Вељко БРБОРИЋ (Србија), председник Организационог комитета Конгреса.

Извинили су се: Рафаел ГУСМАН ТИРАДО (Шпанија) и Мајкл С. ФЛАЈЕР (САД).

Присутне је у својству домаћина поздравио председник Чешког комитета слависта **В. Чермак** и најавио поздравни говор директорке Словенског института Чешке академије наука **Хелене Улбрехтове**, која је у свом обраћању изразила задовољство због чињенице да се заседање проширеног председништва МКС одржава под покровитељством Словенског института и Чешке академије наука, пожелевши присутнима добродошлицу, пријатан боравак у Прагу и плодан рад.

Седницу је у 10.15 ч. отворио председник МКС **Б. Сувајџић** захваливши домаћинима: Чешкој академији наука, Словенском институту ЧАН и директорки Х. Улбрехтовој, Чешком комитету слависта и В. Чермаку лично – на организацији рада проширеног председништва МКС у Прагу.

Затим је понудио на дискусију и усвајање унапред припремљени дневни ред седнице:

1. Усвајање записника са заседања проширеног председништва МКС у Београду (август 2014)
2. Информација о припреми 16. међународног конгреса слависта
3. Информација о раду комисија МКС-а
4. Разматрање предлога тематике Конгреса
5. Разно

Дневни ред је прихваћен акламацијом.

1. Усвајање записника са заседања проширеног председништва МКС у Београду (август 2014)

У дискусији о записнику са београдског састанка први је узео реч А. Молдован.

А. Молдован вратио се поводом записника на питање предложених реформи у раду МКС које нису наишле на подршку на београдском састанку, те је стекао утисак да је то питање затворено. Ипак, пракса показује да се о нужним реформама мора мислити како славистички конгреси не би изгубили на атрактивности. Предложио је да се на та питања чланови МКС осврну у тачки 5 дневног реда (разно).

Г. Хенчел подржао је потребу да се размишља о иновацијама и реформама, подсетивши на разговоре који су вођени непосредно после конгреса у Минску. Подржао је предлог А. Молдована да се о томе расправља у тачки Разно.

По закљученој дискусији, записник је стављен на гласање и усвојен са једним уздржаним гласом (колеге који није присуствовао београдском састанку).

2. Информација о припреми 16. међународног конгреса слависта

Б. Сувајџић пренео је присутнима поздраве проф. Слободана Марковића, који због болести није могао да присуствује заседању у Прагу и изнео укратко информацију о томе како теку припреме Конгреса:

- формиран је Организациони одбор;
- формиран је Програмски одбор, у који су укључене све релевантне

високошколске, научноистраживачке и културне институције Србије;

– подигнут је сајт МКС, који је формиран, поред осталог, заслугом организатора пређашњих конгреса, А. Лукашанеца и А. Шивиц Дулар, који су послали вредне материјале; на сајт смо поставили:

- рубрику „Архива“, са записницима ранијих заседања – свиме што је сачувано;
- предлог тематике Конгреса;
- предлог за формирање листе референтних славистичких часописа, праћен циркуларним писмом националним комитетима на које још нису приспели сви одговори.

Организатор Конгреса је са стране домаћина Савез славистичких друштава Србије, а суорганизације су се прихватили Филолошки факултет Универзитета у Београду и Српска академија наука и уметности (САНУ). Конгрес се одржава под високим покровитељством председника Републике Србије.

Предлог термина за одржавање Конгреса, усвојен на састанку Програмског одбора, јесте 20–27. август 2018. године по аналогији са конгресом у Минску. Место одржавања Конгреса биће углавном Филолошки факултет Универзитета у Београду и САНУ, према ће се, по потреби, радити и другде.

Б. Сувајцић је изнео предлог термина одржавања Конгреса на дискусију, па пошто није било другачијих предлога, предлог да се 16. међународни конгрес слависта одржи, рачунајући долазак и одлазак учесника, од 20. до 27. августа 2018. усвојен је једногласно.

У оквиру ове тачке дневног реда кратка информативна излагања имали су **Љ. Бајић**, председник Савеза славистичких друштава Србије, и **В. Брборић**, председник Организационог одбора Конгреса.

Плодна дискусија започета је питањем **А. Лукашанеца** колики је број учесника који се планира за београдски конгрес. У дискусији су узели учешће **Б. Сувајцић**, **Г. Хенчел**, **А. Лукашанец**, **А. Шивиц Дулар**, **П. Жењух**, **О. Онишченко**, **Б. Цифер**, **М. Коритковска**, **П. Буњак**, **А. Молдован**, **М. Китанова**, **В. Чермак** и др. Расправљало се о проблемима организације секцијских реферата, тематских блокова и реферата у њима, учешћа младих (без реферата или с постером), оптималном броју учесника конгреса као и о могућностима, по потреби, његовога повећања. Дошло се до броја од 650 учесника с рефератом у секцијама и 150 у тематским блоковима, укупно 800. Будући да је дискусија била доста жива, с мноштвом различитих предлога, **С. Кодрић** је предложио да председништво, на основу изнетих предлога, касније током заседања формулише предлоге закључака.

Б. Сувајцић је закључио преподневну седницу у 12 ч.

Прва седница, 31. 08. 2015, послеподневни део

(Академски конференцијски центар Чешке академије наука, 13 ч.)

Отворивши послеподневни део прве седнице, **Б. Сувајцић** је обавестио учеснике да ће предлог закључака на основу дискусије о организацији рада Конгреса и тематским блоковима бити изнет на гласање на другој седници (1. септембра). Предложио је затим да се 3. тачка дневног реда *Информација о раду комисија МКС-а* такође разматра на другој седници, са чим су се присутни сложили.

4. Разматрање предлога тематике Конгреса

Пре преласка на 4. тачку дневног реда, **С. Кодрић** је подсетио присутне на

предлог са седнице МКС из 2014. да Словенска библиотека у Прагу буде матична библиотека Међународног комитета слависта и позвао све националне комитете да редовно достављају своја издања Словенској библиотеци. Подржавајући став С. Кодрића и износећи предлоге везане за дигитализацију славистичких издања, стварање базе података и текуће библиографије, у дискусији су учествовали **В. Чермак, О. Онишченко, П. Жењух, М. Коритковска** и др. Једногласно је одлучено да национални комитети, као и МКС са своје стране, на сваки начин подрже слање релевантних публикација у репозиторијум Словенске библиотеке, као и да то исто чине са електронским материјалима.

Б. Сувајдић је информисао учеснике о начину рада на састављању предлога тематике Конгреса, а затим обавестио о примедбама које су стигле до седнице МКС-а у Прагу. Пре дискусије о предлогу тематике прочитао је примедбу коју је упутио А. Дуличенко – да се у тематику уврсти проблем малих словенских језика, микројезика. Предлог: у одељак 8 (стандардизација и норма словенских језика) додати „Словенски књижевни микројезици – питања формирања и функционалног развоја“. Предлог А. Дуличенка подржан је.

Затим је Б. Сувајдић отворио дискусију о предлогу тематике.

М. Китанова:

Предлог Бугарског комитета слависта јесте да се у III делу издвоји посебна тачка 8: „Интердисциплинарна истраживања словенских књижевности“, и то – „текстолошка истраживања словенских књижевности, дигитализовани производи, интеракција словенских књижевности с несловенским“; да се из дела III. 1 „Рецепција традиције Тирила и Методија“ пребаци у II (историја словенских књижевности и развој теоријско-методолошких знања).

Ђ. Цифер:

Чуди ме што је *писменост* (тј. подтема „Писмена традиција Тирила и Методија у словенским језицима“) разврстана у секцију језика, јер би се пре очекивала у разделу књижевности. Разумем да демаркација области језика и књижевности у старијим периодима није увек могућа, али мислим да ово питање треба да се разматра у књижевној секцији. Треба да се обрати и пажња на оно што се збива у научним круговима изван славистике. Као пример може послужити тематика по секцијама за предстојећи међународни конгрес романиста у Риму, одакле би се могле преузети и адаптирати неке идеје, те у тематику конгреса у Београду уврстити следеће: „општа лингвистика и словенска лингвистика“, „словенски свет изван граница Европе“ и „критика текста“.

А. Молдован:

Сагласан сам са запажањима и идејама Ђ. Цифера, као и с предлозима бугарских слависта. Бугарски предлог за издвајање тачке 8 (Интердисциплинарна истраживања словенских књижевности) треба свакако прихватити, али с тим да та тачка буде прва у секцији књижевности. У духу предлога М. Китанове и Ђ. Цифера, читава секција треба да се назове „Писменост, књижевност, култура, фолклор“.

Ситније примедбе одложио је за каснију фазу дискусије.

М. Коритковска:

Пољски слависти састављачима предлога тематике упућују похвале, истичући посебно његову сажетост и истовремено свеобухватност. Примедбе се тичу следећег. У лингвистичкој секцији, тачка 5 (граматика савремених словенских стандардних језика), изостала су синхронијска конфронтативна истраживања словенских језик, те се предлаже да се и она додају као посебна подтема. Кад је реч о књижевној секцији, тачка 6, проф. Луцјан Суханек скренуо је пажњу на изостанак емигрантологије, истичући антрополошки и социолошки аспект словенских емиграција. Поред тога, термин

„постфолклор“ био је предмет дискусије у пољском комитету у смислу његове широке прихваћености, па је предлог да се ипак размисли о његовој замени термином „савремени фолклор“. Предложена је и тема која би евентуално гласила: „Словенски језици и културе у епохи информационих технологија“, а која би се можда могла раздвојити и разматрати посебно у секцији језика, а посебно у секцији књижевности.

О. Онишченко:

Тим проф. Сувајџића радио је озбиљно и сачинио предлог који подстиче на темељну научну дискусију. Прочитаћу предлоге и примедбе Украјинског комитета слависта. У тачки I. 1 треба променити наслов, истичући проблем глотогенезе, тако да гласи: „Словенска глотогенеза у светлости компаративно-историјских истраживања словенских језика“. У истој тачки спојити „старословенски“ и „црквенословенски“ у исту подтему и можда је пребацити у тачку I. 2 У тачки I. 3 имало би смисла предвидети реферате о новим издањима споменика словенске писмености у различитим националним славистичким школама. I. 4: преформулисати проблематику на следећи начин: „Савремени словенски дијалекти, стање њихове очуваности: виталност, динамика, редукција. Структура савремених словенских дијалеката: акцентологија, граматика, лексички састав“. Додати: „Информациони дијалекатски фондови: принципи формирања, интеракција словенских научних школа“. У тачки I. 4 треба издвојити као посебан проблем: „Ономастика. Етимологија ојконима, хидронима, оронима: лингвистички и културноисторијски садржај. Ономастичка лексикографија: стање, искуство, перспективе. Картографисање словенског ономастичког простора; онимска ареологија; међусловенске онимске везе, паралеле и њихова интерпретација“. У тачки I. 6 после речи „Лексикографија словенских језика“ додати „поред осталог, медијска лексикографија“. Питања језичке политике оставити у тачки I. 7. Поред тога, у тематици се није нашло места за проблематику словенске терминологије и терминологије, те би је свакако ваљало укључити.

У тачки II. 6 на крају треба додати „Књижевност словенских дијаспора“. Тачка II. 7 (текстологија фолклора) захтева прецизирање, нпр. „Текстологија фолклорних, књижевних текстова и споменика писмености; на крају те тачке додати: „Фолклористика и културна антропологија“.

Треба похвалити увођење наслеђа Вука Караџића и Александра Белића у IV раздео тематике; са своје стране украјински комитет предлаже тему „Николај Костомаров и Пантелејмон Кулиш у културној историји Словена (поводом 200-годишњице рођења ових украјинских научника и књижевника)“.

С. Кодрић:

Издвајање *Српског рјечника* Вука Караџића као посебне теме конгреса је значајно, јер је реч о делу од изузетне важности не само за српски, већ за шири јужнословенски контекст, чиме стиче капацитет шире славистичке теме. Као засебну тему предлажем „Словенске књижевности и културе у компаративној, интерлитерарној и интеркултуралној перспективи“. У тачки II. 5, поводом проблематике „*Slavia Romana*“ према „*Slavia Orthodoxa*“ предлажем увођење још и „*Slavia Islamica*“. У истој секцији, тачка 6, где се спомиње „расно, класно, родно“, требало би додати и компоненту „религијски“. У III секцији требало би се окренути будућности славистике, поготово имајући у виду као чињеницу савремени културолошки карактер славистичких студија; стога предлажем посебну тематску област „Славистика и савремена интердисциплинарна истраживања“ – у смислу културолошких, ареалних итд. студија. Даље: „Славистика у савременом информацијском друштву“. Кад је реч о књижевној секцији било би добро издвојити проблематику књижевности XIX века.

Ф. Томсон:

Тачка II. 5: Словенске књижевности – религија – филозофија – политика –

култура, „Филозофска, религиозна и политичка мисао Словена“. То делује бесмислено ако се погледа шта следи. Саставио сам каталог од три хиљаде превода од почетака до Петра Великог. И све то није данашња филозофска, религиозна и политичка мисао Словена и ту нема апсолутно ничег заједничког. Зато треба у наслов издвојити „Наслеђа антике, византијске и јудеохришћанске традиције у словенским књижевностима и културама“.

С. Кодрић:

И исламске.

Ф. Томсон:

Да, и исламске. Нема тога много, али ипак има. Коран постоји у три превода. Захваљујем.

Г. Хенчел:

Консултовао сам се са својим колегама. Они су готово сви задовољни. Отуд имам само ситније предлоге које се тичу тачке I. 7. Тамо имамо социолингвистику, психолингвистику итд. Предлажем да се „психолингвистика“ замени са „психо- и неуролингвистика“ и да се овде дода типологија. То је прво. И друго се тиче тачке 8. Овде имамо правописна питања. Један колега ми је рекао да овде не може наћи место за дискусију о питању графологије и савремених језика. Зато предлажем да се уместо „правописна питања“ стави „питања правописа и графематике“.

Б. Сувајцић замолио је дискусанте, а и оне који ће се још јавити за реч да у току вечери за сутрашњу седницу своје предлоге измена и допуна тематике припреме и приложе у писаном облику.

А. Лукашанец:

Имам неколико запажања у вези с прецизирањем појединих формулација. У разделу I. 1 формулацију „Настајање словенских језика и утицаји несловенских језика и језичких група на словенске језике“ мало бих проширио. Мислим да је умесно написати: „Настајање словенских језика и њихова историја, тачка“, а затим утицаји итд. Даље – тачке 2 и 4 „Историја словенских језика“ и „Дијалектологија словенских језика“; прво, пребацио бих из дијалектологије ономастику, као што је већ било речи, и пребацио је у тачку 1. Затим у тачки 2 имамо „Историјски однос књижевних и народних словенских језика“, што је у основи разумљиво, а у тачки 4 стоји „дијалекатска интерференција“. Какав је однос међу њима, тј. шта се има у виду кад се говори о дијалекатској интерференцији? Ако је у питању узајамна интерференција између појединих дијалеката, онда то треба прецизирати. Даље, опет у 4. тачки, какав је однос између „развоја“ и „изумирања“ дијалеката? Или се има у виду историјски развој дијалеката, и онда је то друго питање, а „изумирање“ покрива формулација „актуелно стање словенских дијалеката“?!

А. Молдован:

Чини ми се да се може избацити „изумирање“, то је више публицистичка формулација.

А. Лукашанец:

„Савремено стање дијалеката“ и јесте изумирање. „Развој дијалеката“ у том случају нема смисла, уколико се не формулише барем као „историјски развој дијалеката“.

Мислим да би било веома важно у тачку I. 6 укључити тему „Словенски online речници као посебан вид речника“, јер то није сасвим исто што и „Интернет-ресурси словенских језика“. У тачку I. 8 треба додати „Интернет-комуникација и проблеми савремене норме у словенским језицима“.

Из тачке II. 3 уклонити формулацију „Којим језиком говоримо: славистика и доминација енглеског језика данас“. Раније, ако се сећате, на седници МКС 2010. у

Великом Новгороду, инсистирало се да се о фолклору говори на првом месту, а сада се овај блок у секцији II нашао – на последњем.

А. Молдован:

Да, „фолклор – писменост – књижевност“.

А. Лукашанец:

У тачки II. 3 имате формулацију „Којим језиком говоримо: славистика и доминација енглеског језика данас“. То уопште није књижевна тема. Ако о томе уопште треба говорити, требало би је пребацити у прву секцију.

А. Молдован:

То уопште није научни проблем. Најбоље је да се избаци.

А. Лукашанец:

Он можда није научно формулисан, али такав проблем постоји. Али најбоље да се од тога сасвим одустане. И још нешто, за крај. Мора се наћи нека посебна, карактеристична тема, што је била пракса на сваком конгресу, која би истакла допринос земље-домаћина, њене славистике. Јесте да су предвиђене посебне теме конгреса, али ово би ваљало укључити и у општу проблематику. Дакле, треба се потрудити и пронаћи нешто што је свима занимљиво, а што ће имати националну, српску специфичност.

А. Молдован:

Пошто смо почели да се бавимо конкретним питањима, дозволио бих себи нека запажања. На самом почетку имамо „Етимологија и упоредна граматика словенских језика“. Можда не би требало да стоји „упоредна граматика“, јер очигледно није у питању само граматика, него „компаративно-историјско проучавање“. У тачки 2 имамо историјску граматiku, па би ваљало избећи понављање. Ономастику, наравно, треба померити, „изумирање дијалеката“ избацити. Овде су наше колеге предлагале да се уметне „словенска лингвогеографија“, која се овде не спомиње, и „ареалологија“.

У тачки II. 4 имамо „вредности и (словенска) књижевна критика“. Није јасно шта су то „вредности“ у овом контексту. Како се могу супротстављати вредности и критика? У тачки II. 6, чини ми се, имамо дискриминацију – ми и други у родном смислу. Ко смо то ми, а ко други? Да и не говорим о „класном“, јер сви смо учили марксизам...

П. Буњак објаснио је суштину интервенције пољског комитета и проф. Суханека управо у овим формулацијама, где је уместо формулације „расно, класно, родно“ предложено „у антрополошком и социолошком смислу“.

А. Молдован:

У тачки II. 7 „Сакупљачи и истраживачи фолклора славистичке оријентације“ већ само по себи уклапа се у историју славистике. Даље, у тачки III. 1 „славистика у контексту Првог светског рата“ – зашто не и Другог? „Контекст рата“ – ни то није срећна формулација.

[Поводом ове примедбе у живој симултаној дискусији (**Б. Сувајцић, В. Брборић, А. Лукашанец, П. Буњак** и др.) дошло се до сагласности да 100-годишњица завршетка I св. рата треба да се обележи, а да се тема преформулише.]

Даље, у тачки III. 4 имамо прилично компликовану формулацију „историјски аспекти проучавања словенских језика, књижевности и култура“ – „аспекти проучавања“. Мислим да је то више пута поновљено у другим контекстима. Затим, „правци развоја савремених истраживања наставе словенских језика, књижевности и култура“ – „истраживања наставе“, то је онда некаква дидактика.

Ово су биле ситнице, а уопште узев, предлог тематике оставио је веома добар утисак.

А. Шивиц Дулар:

Овај предлог не предвиђа округле столове. Не знам да ли би то требало овде

помињати, али, поред тематских блокова о којима смо говорили, то је једини облик који још недостаје. Обично се округли столови стављају у овај предлог тематике да би било времена да се о њима размисли. Ако идемо редом, у тачки I. 1 мени је јако оскудно питање оне најраније историје словенских језика, односно прасловенског језика и његовим, ваљда, каснијим дијалектима. На ранијим конгресима детаљно се, на пример, разматрала веза са балтијским језицима; ово би можда посебно занимало националне комитете балтичких земаља, као, уосталом, и све нас. Поред тога, недостају они рани контакти који су утицали на генезу прасловенског језика у контакту с германским, келтским и источним језицима. И наравно у ову тачку иде већ поменута ономастика, али ми недостаје етимологија која је у заглављу. Етимологија је заправо метод на коме почива реконструкција прасловенског језика. Дакле овде би требало ставити етимологију и ономастику заједно.

У тачкама I. 1 и 2 има преклапања и понављања – „настајање словенских језика и утицаји несловенских језика и језичких група на словенске језике“, односно „развој словенских језика у условима језичког контакта“. Нелогично је да до „настајања словенских језика“ може доћи под некаквим утицајима несловенских језика. Не знам шта се у овој тачки имало на уму.

У тачкама I. 7 и 8 двапут се спомиње језичка политика, једном код интердисциплинарних истраживања, други пут код стандардизације; нигде није објашњено у чему је разлика, можемо се само домишљати. У том смислу предложила бих да се подручје језичке политике разради и имам врло конкретан предлог. Могло би се говорити о језичкој политици словенских земаља у ЕУ, али и шире, о националним словенским језичким политикама и питањима наставе. То укључује и питање учења словенских језика као страних у ЕУ у високошколским установама. То би се могло уклопити и у методичку секцију. Затим, ту је и питање упоредивости језичких компетенција итд. То су питања на која би се могло и морало одговарати у оквиру дискусије о језичкој политици, да буде нешто конкретније. Најзад, славистички конгреси не служе само да се о нечему разговара, већ да сви нешто и научимо. Можда би чак ову проблематику требало издвојити у посебну тачку, 8. или 9, јер језичка политика то заслужује.

Уз оно што је колега Молдован рекао о I св. рату, доиста треба разјаснити формулацију. За време самог рата ништа се посебно није догађало у славистици, али његов исход и утицај који је имао на период после њега био је огроман у свим сферама живота, па и у лингвистици, књижевности итд. Дакле „контекст“ заменити можда са „утицај“. Прецизирати. Уосталом, треба имати на уму да је осамостаљење Чехословачке директно утицало на славистику већ и тако што је у Прагу одржан први конгрес слависта, за шта пре тога није било услова.

Б. Сувајцић:

Пре него што дам реч следећем дискутанту, само бих напоменуо да су при изради предлога тематике врло пажљиво консултовани сви претходни конгреси слависта. Овде има, дакле, и ранијих решења, а све је чињено управо с циљем да сви аспекти буду добро заступљени. И они јесу заступљени, неки можда недовољно, неки можда превише. Све изнете сугестије пажљиво ћемо проучити и настојати да уважимо у највећој могућој мери при уобличавању коначне тематике конгреса. Напоменуо бих још једном да је Програмски одбор врло озбиљно разматрао сваку тематску област; за фолклор консултовани су фолклористи, за етимологију етимолози, угледни стручњаци, академици. Доиста има наизглед понављања, али било их је, с разлогом, и на неким ранијим конгресима, као нпр. тема Ћирила и Методија...

В. Чермак:

Кад код Ћирила и Методија, на пример, када би се том тематиком бавиле наше

чешке колеге, да и не говоримо о Великој Моравској као теми, за њих би то био фолклор или историјски односи. Ћирило и Методије и ћирило-методијанска традиција до XIV века то и јесу првенствено историјска питања. У XIX веку то би се могло пре назвати „фолклором“ – под знацима навода, наравно – неголи књижевношћу. Надовезао бих се на оно што је истакла А. Шивиц Дулар, па бих предложио посебну тему – 1918. годину, а као подтему „Значај 1918. године за развој словенских језика и књижевности“, јер управо се тада, нарочито у Средњој Европи, догађа веома много, почев од обнављања државности словенских народа, па тако и нова језичка политика, односи у књижевности и према књижевности. Нисам, дакле, за то да ова тема буде у оквиру секције књижевности, културе и фолклора, већ да добије статус специјалне теме конгреса. Кад је реч о секцији II, мислим да би било добро тамо експлицитно унети словенско-несловенске односе; чини ми се да сам у том контексту тамо видео само превод, али ти односи не могу се свести само на превод. Не знам, додуше, где то тачно да се дода.

С. Кодрић:

То има везе с мојим предлогом, тамо где се говори о интерлитерарности.

Ђ. Цифер:

Потпуно сам сагласан с предлогом В. Чермака о 1918. години и допунио бих само још једним аргументом: та година од значаја је и за италијанску славистику која је и настала управо после I св. рата и као његова директна последица. Такође бих предложио да се издвоји као посебна секција „општа лингвистика и словенска лингвистика“; на првом конгресу слависта своје тезе су износили представници Прашког лингвистичког круга и сматрам да су се стекли услови да и данашњи слависти дискутују о општим лингвистичким питањима, као и о питањима и значају наших истраживања у контексту опште лингвистике.

М. Јовановић:

После онога што смо имали као нацрт, као и онога што смо чули од свих учесника у овој расправи, убеђен сам да ће тематика добити изванредан коначни изглед. Хтео сам да кажем нешто о двема предложеним специјалним темама. Хтео бих да вам напоменем да ћете у самој реализацији имати извесних недоумица, јер оне и нису међусобно толико одељене колико би се на први поглед чинило. Наиме, Александар Белић се у свом плодноном научном раду у два наврата по неколике године враћао делу Вука Стефановића Караџића, и то као зрео научник. Слутим да ће ту бити прожимања, а можда и тешкоћа да се реферати разврстају у једну или другу тематску област. Утолико пре што се Белић, на пример, бавио и самим Вуковим *Рјечником*.

Б. Сувајџић:

Ове теме су издвојене у специјалну категорију, да подсетим, из више разлога. Белић је био председник Академије наука, организовао је 3. славистички конгрес у Београду 1939, а био је и свакако један од најистакнутијих српских лингвиста уопште. Пошто 3. конгрес због рата, нажалост, није одржан, ово би била прилика да 16. конгрес протекне у знаку континуитета с оним Белићевим из 1939. А 1818. година је година објављивања *Српског рјечника*, који Павле Ивић назива преломном књигом српске културе. Стога мислим да значај Вука Караџића и *Српског рјечника* ову тему потпуно квалификује у посебне теме конгреса. Што се тиче увођења 1918. године као треће специјалне теме, мислим да бисмо о томе могли да се овде изјаснимо.

А. Шивиц Дулар:

Поводом специјалних тема конгреса пропустила сам да напоменем следеће. Било би елегантније да у формулацији теме „Двеста година *Српског рјечника* Вука Стефановића Караџића и Вуково место у славистици“ реч „место“ буде замењена са „значај“ или „утицај“.

По закљученој дискусији, **Б. Сувајџић** је ставио на гласање предлог В. Чермака да се међу специјалне теме конгреса уврсти 1918. година. Предлог је једногласно прихваћен. Затим је најавио, у склопу исте тачке дневног реда, после паузе, разговор о квотама.

*

У наставку послеподневног дела прве седнице Б. Сувајџић обавестио је присутне о консултацијама које је обавио за време паузе.

Б. Сувајџић:

Пре него што пређемо на расправу о квотама, осврнуо бих се на питање округлих столова. Имамо времена о томе да се консултујемо после овог заседања, негде до половине следеће године, како бисмо могли о томе да расправљамо на следећем заседању у Букурешту. Округли столови, наравно, морају бити у вези са општом тематиком конгреса. Најпре треба да прикупимо и систематизујемо све ваше сугестије из расправе о тематици конгреса, да то све разашаљемо националним комитетима, те да онда дефинишемо и округле столове. Требало би такође размислити о пленарним рефератима. Сви ћемо о томе размишљати до следећег заседања. Као што знате, обично су у питању три референта који треба да покрију основне тематске групе, да буду из словенских и несловенских земаља, као и из земље-организатора.

П. Жењух:

Као што се види из записника са претходног заседања, ми смо ову тематику разматрали и у Београду. Један велики тематски круг који се тамо помињао јесте, чини ми се, глобализација, а други – настава словенских језика у различитим универзитетским срединама. Подсећам на ово сада да би се водило рачуна у припремама за наредно заседање, када ће се о округлим столовима одлучивати.

Затим је **Б. Сувајџић** прешао на најављену расправу о квотама. Подсетио је на то да се питање квота оспоравало и изнео став већине представника националних комитета који су присуствовали на заседању у Београду да квоте ипак треба да остану као део традиције у раду МКС-а. Према квотама се можемо различито односити, али преовладало је уверење да се треба придржавати оних које су донете 2010. године на заседању МКС-а у Новгороду. За конгрес у Минску било је промена у односу на њих, мислим да је отворена могућност њиховог повећавања. Став Председништва је да квоте као полазиште треба задржати, али да према њима треба имати крајње флексибилан став, те да, као и за конгрес у Минску, можемо задржати меру од 20% више или мање, у зависности од указане потребе. Поготово треба имати разумевања за земље у којима је славистика јака и за њу постоји посебно интересовања, па ићи и преко овога постотка, наравно, ако национални комитети то траже. Дакле, флексибилно, али с квотама, јер оне држе целу конструкцију.

В. Брборић је додао да национални комитети треба да упуте захтев да им се одобри преко квоте и одређени број учесника конгреса без реферата.

М. Јовановић је укратко образложио захтев црногорског комитета за повећање квоте, како научним, тако и материјалним разлозима. Од одобрених 5 учесника на конгрес у Минск је дошло само 2, и то само из финансијских разлога. Сада када се конгрес одржава у Београду, што је географски близу, треба имати разумевања и за већу заступљеност црногорских слависта. Посебно треба имати на уму још и компликовану језичку ситуацију у Црној Гори. У том смислу подржао је предлог председавајућег у вези с могућим одступањима од квота за 20%.

Б. Сувајџић је констатовао да са се овим постотком практично ништа не мења у односу на конгрес у Минску и изнео могућност да се иде и са већим одступањима – уколико МКС и организатор конгреса у Београду оцене да је то у интересу славистике – имајући на уму, поред осталог, и више пута у неформалним разговорима помињану

спремност домаћина да прими и 1.000 учесника.

Г. Хенчел:

Када смо говорили о повећању квота на име укључивања младих људи у рад конгреса, треба да прецизирам да мој предлог није предвиђао учешће младих људи без реферата. Мој предлог био је да конгрес отворимо за потпуно нову категорију, за постдипломце-докторанде, па није добро да учесници немају баш никакав допринос раду конгреса. Учесће с постером био би допринос раду конгреса. Наравно, не треба то да буде велика група учесника, мислим да је довољно да то буде 100 учесника укупно, и тај број треба поделити пропорционално са квотама које важе за сваку земљу.

А. Олтеану подсетила је на то да је на конгресима пре претходног у Минску Румунија имала веће квоте, 10 учесника, али да је из финансијских разлога учешће румунских слависта тамо било скромно. Подржала је концепт растегљивих квота.

М. Китанова заложила се да у категорији младих не буду само постдипломци, већ и млађи свршени постдипломци.

Б. Сувајџић нагласио је потребу да квоте из 2010. године буду полазна основа, да се одржи толеранција до 20% из праксе минског конгреса, али и да се остави могућност да се на захтев националних комитета број учесника повећа и преко тих 20%. Уколико не буде никаквог правила, неће бити могуће одржати било какве пропорције.

С. Кодрић је подсетио да је квота за Босну и Херцеговину била 5 учесника до конгреса у Минску, када је делегација из БиХ први пут и наступила. То је 2010. године било прихватљиво, али уочава диспропорцију у односу на квоте осталих земаља бивше Југославије (Србија 25, Хрватска 20, Македонија 15, Словенија 12). Сматра да је за БиХ то премало, утолико пре што земља има 4 милиона становника, два ентитета, три конститутивна народа, три академске заједнице, осам универзитета на којима се негује славистика, као и славистичку традицију још од времена аустроугарске владавине. Залаже се за то да се БиХ додели нова квота приближна Македонији или Словенији – између 12 и 15 учесника.

Б. Сувајџић је констатовао да је захтев у основи оправдан, посебно имајући у виду унутрашње односе у БиХ и потребу да адекватно буду заступљена оба ентитета, али да треба да буде умеренији, јер није реално разговарати о удвостручавању или утростручавању основне квоте. Било би добро да овај захтев комитета БиХ, као и други слични захтеви стигну у МКС званичним путем, у писаној форми.

А. Лукашанец изнео је конкретан предлог у вези с питањем опште квоте и категорија учесника. Полазећи од усаглашене оптималне опште квоте од 800 учесника и спремности организатора да прими 1.000 учесника, предложио је да се као *минимум* узме број од 650 учесника са рефератима у секцијама и на округлим столовима и 150 у тематским блоковима (укупно 800), затим да се предвиди учешће 100 учесника с постерима и 100 слободних слушалаца, тј. учесника без реферата. Ово је образложио тиме што је досадашња пракса показала да је реално одступање од идеалних квота, односно расипање увек у границама од 20%. Изнео је уверење да чак и кад се учешће младих (с постером и без реферата) не би ограничавало, њихов број тешко да би премашио 200. Питање повећавања појединачних квота предложио је да се решава евентуалним умањивањем квота земљама које их слабо користе, нпр. САД, које су, без обзира на релативно високу квоту, биле слабо заступљене у Минску, или пак Грчкој.

Г. Хенчел, имајући у виду декларисану флексибилност организатора, предлага да се квоте Грчкој и САД оставе, без обзира на њихово реално учешће на конгресу у Београду. Изразио је скепсу према предлогу А. Лукашанца, јер су многи приметили изразито смањено присуство на појединим секцијама због недостатка интересовања за поједине реферате и њихове теме. Због тога је још једном истакао значај тематских блокова. У том погледу пропорцију 650:150 сматра проблематичном.

П. Жењух позвао се на своју праксу у раду у МКС-а и констатовао да је у питању колико ће реферата из које земље бити прихваћено последњу реч увек давао председник МКС, односно домаћин конгреса.

Ђ. Цифер био је веома незадовољан предлогом да се снижавају квоте земаља из којих је одзив учесника мањи од додељене квоте и чак спреман да гласа против, уколико би до таквог гласања дошло. Успут је пренео поздраве проф. Мајкла Флајера, представника САД, као и његово жаљење због његовог одсуства са заседања у Прагу.

Сводећи дискусију, **Б. Сувајцић** је одговорио Ђ. Циферу да се квоте неће смањивати ниједном националном комитету, али да ће се пратити ситуација, те, ако се процени да ће из појединих земаља бити мање учесника, да се – не смањујући квоте никоме – повећа квота земаља где за то постоји потреба. Замолио је чланове МКС-а да се национални комитети о квотама својих земаља и потребама за евентуалним проширењем изјасне пре заседања у Букурешту (септембар 2016), како би се на њему о томе донеле потребне одлуке.

Предложио је затим да се, из свих изнетих разлога, већ на овој седници донесе одлука о повећању квоте за БиХ – на 9 (5 + 4) и Црну Гору – на 9 учесника и ставио предлог на гласање. Предлог је једногласно усвојен.

На крају је затражио начелну подршку за предлог да општа квота буде 800, с тим да преко те квоте до највише 200 учесника буде из редова младих слависта, односно за то да се, по потреби, за 20% и, ако је потребно, и више, повећавају поједине националне квоте. Присутни су дали начелну подршку, с тим да се конкретизован предлог стави на гласање на сутрашњој седници.

Б. Сувајцић је закључио слепоподневни део прве седнице у 15.25 ч.

Друга седница, 1. 09. 2015.

(Вила Лана, 9 ч.)

Седници присуствују

– чланови Председништва МКС: Бошко СУВАЈЦИЋ, председник МКС; Љиљана БАЈИЋ, потпредседник МКС и председник Савеза славистичких друштава Србије; Петар БУЊАК, секретар МКС; Петер ЖЕЊУХ (Словачка), координатор комисија акредитованих при МКС;

– чланови МКС: Наталија БЕРНИЦКА (Француска); Алојз ВОЛДАН (Аустрија); Миодраг ЈОВАНОВИЋ (Црна Гора); Марија КИТАНОВА (Бугарска); Сањин КОДРИЋ (БиХ); Малгожата КОРИТКОВСКА (Пољска); Александар ЛУКАШАНЕЦ (Белорусија); Кетрин Мери МАКРОБЕРТ (Велика Британија); Александар МОЛДОВАН (Русија); Антоанета ОЛТЕАНУ (Румунија); Олексиј ОНИШЧЕНКО (Украјина); Френсис Џ. ТОМСОН (Белгија); Герд ХЕНЧЕЛ (Немачка); Ђорђо ЦИФЕР (Италија); Вацлав ЧЕРМАК (Чешка Република); Аленка ШИВИЦ ДУЛАР (Словенија).

Вељко БРБОРИЋ (Србија), председник Организационог комитета Конгреса.

Б. Сувајцић отворио је другу седницу у 9.15 ч. и одмах дао реч В. Чермаку, који је присутне обавестио о програму активности за тај дан. Затим је Б. Сувајцић најавио гласање о припремљеном предлогу о организовању тематских блокова и о квотама – све још увек у склопу 4. тачке дневног реда – затим 3. тачку (информација о раду комисија МКС-а) и 5. тачку, Разно, где је предвидео расправу о листи референтних часописа при МКС-у, предлогу о уједначавању издања везаних за предстојећи конгрес у Београду, као и о домаћину 17. међународног конгреса слависта.

Присутнима је прочитао следећи предлог Председништва МКС-а:

Б. Сувајцић:

Предлаже се да број тематских блокова буде 25, као и на конгресу у Минску, с тим да њихов број може бити, по потреби, и већи. Број учесника предлаже се да буде од 3 до 8. Пожељно је да реферати буду на три словенска језика, а морају бити најмање на два и највише по два референта могу бити из исте земље. У тематским блоковима предвиђа се један уводни реферат у трајању од 20 мин., остали реферати по 15 мин., док се реч у дискусији ограничава на 5 мин. Анотацију тематског блока пише предлагач за цео блок, а дужан је да приложи и анотације излагања сваког референта. Рок: Председништво МКС треба да добије преглед тематског блока и анотацију до 1. маја 2016. године. Од 1. маја до септембра 2016. разматраће се приспели предлози и анотације, да би коначна листа била усвојена на заседању МКС у Букурешту. Анотација тематског блока у целини и сваког реферата посебно треба да буде обима до 1000 знакова.

Г. Хенчел покренуо је питање публикавања материјала пре конгреса; лично сматра да је то лоше, нарочито у случају тематских блокова; залаже се да услов буду заокружене верзије расправа/чланака или разрађене презентације у Пауерпоинту пре одржавања конгреса; ово је важно због обично веома фокусиране дискусије на тематским блоковима, коју треба узети у обзир при публикавању коначних верзија расправа/чланака – после конгреса; тако се може поступати и у случају националних зборника реферата у секцијама, премда то и није толико важно као кад је реч о тематским блоковима.

А. Молдован сугерисао је да се у позиву предложи организаторима блокова да отворе Интернет-странице и да тамо публикују све материјале и презентације. Поставио је питање како је то везано за општи позив на конгрес.

Б. Сувајцић рекао је да ће позив за учешће на секцијама и у тематским блоковима ићи заједно.

П. Жењух преузео је на себе да пошаље ову информацију председницима комисија.

А. Лукашанец упозорио је да тематске блокове не пријављују само комисије. Потребно је коначно уобличи тематику конгреса и истовремено отворити пријем пријава за секције, тематске блокове, округле столове.

Предлог А. Лукашанеца наишао је на одобравање већине присутних.

Б. Сувајцић:

Тематику конгреса настојаћемо да пошаљемо националним комитетима до краја септембра или током октобра, премда је реално да то учинимо до краја календарске године.

А. Лукашанец подржао је идеју Г. Хенчела и А. Молдована да се материјали тематских блокова објављују на Интернету, али не на посебним страницама, већ централно – на сајту конгреса.

Г. Хенчел:

Довољно је да на сајту конгреса буду линкови.

А. Лукашанец:

Реферати у секцијама ипак треба да буду публиковани пре конгреса, тј. да се у том сегменту не одступа од традиције. Свестан сам да је то донекле застарело, као и квоте, али конгрес се мора разликовати од обичне научне конференције, тј. учешће на конгресу мора се ипак заслужити.

Б. Сувајцић позвао је присутне да се донесе одлука о томе да се прилози за тематске блокове припреме за конгрес објављивањем на Интернету (на сајту МКС-а биће објављени линкови), а да се реферати за секције, као и досад, штампају пре конгреса; такође да позиви за учешће шаљу у пакету – и за тематске блокове, округле столове, као и за реферате у секцијама, и то до најкасније краја године.

Питања: **Ђ. Цифер** и **Г. Хенчел** питали су да ли могу да саопште ове детаље на скуповима италијанских, односно немачких слависта; **К. М. Макроберт** напоменула је да се реферати слависта из Велике Британије већ дуже време публикују само електронски. **Б. Сувајџић** и **П. Буњак** одговорили су да национални комитети могу да информишу слависте својих земаља о свему о чему буде постигнут договор на заседању у Прагу; публикавање реферата за секције могуће је у електронском или штампаном облику, али уз услов да свака публикација има свој јединствени ISBN број.

Иницијални предлог о тематским блоковима и предлози изнети у дискусији једногласно су прихваћени.

Б. Сувајџић је формулисао и предлог Председништва о општем броју учесника и њиховој структури, као и о појединостима у вези с учешћем младих слависта, и то:

- број референата у секцијама и на округлим столовима је минимум 650;
- број референата у тематским блоковима је 150–200;
- број младих учесника без реферата је 10% преко квоте за секцијске реферате и реферате на округлим столовима;
- учесници без реферата плаћају 70% од котизације за учеснике с рефератом.

Пошто ће ово бити први пут да се конгрес отвара за категорију младих слависта, предлаже се да се – због различитих организационих и техничких проблема – овај пут одустане од презентовања постера.

Б. Сувајџић је отворио дискусију о изнетом предлогу.

У дискусији су учествовали **Г. Хенчел**, **А. Волдан**, **К. М. Макроберт**, **П. Жењух**, **О. Онишченко** и др. истичући као велики проблем учешће младих слависта из њихових земаља, уколико не буду имали могућност да изложе резултате својих истраживања из простог разлога што ће свој боравак у Београду моћи да финансирају искључиво преко грантова, а грантове не могу добити за учешће без икаквог облика саопштавања резултата. Већина дискутаната заложила се, ипак, за то да млади слависти наступају са постерима. **Г. Хенчел** је, поред тога, изразио сумњу у то да је 10% преко квоте довољан број за младе учеснике.

После дискусије **Б. Сувајџић** је кориговао претходни предлог у делу који се односи на број младих учесника и понудио следеће решење: број младих учесника без реферата је до 20% преко квоте за секцијске реферате и реферате на округлим столовима, а организатор ће извидети могућност да бар један број њих презентује своје резултате путем постера и о томе обавестити националне комитете до краја године.

Овако коригован предлог, заједно с предлогом броја учесника по формули 650 плус 150 до 200, начелно је подржан. Пре него што је обављено гласање о предлогу, за реч се јавио **С. Кодрић** и поставио питање колико коаутора може имати један реферат. Ово питање оцењено је као суштинско.

У дискусији су узели учешће **А. Лукашанец**, **А. Шивиц Дулар** и **Г. Хенчел**.

А. Лукашанец је истакао да се досад поштвало начело „један реферат – један референт“. Број коаутора није ограничен, али коауторски реферат може изложити један референт, изузетно – два. У овом другом случају, оба референта улазе у оквир националне квоте. Ако то подржи национални комитет, на конгресу слободно могу учествовати оба референта.

А. Шивиц Дулар је затражила да се нагласи да за коауторске реферате, без обзира да ли их саопштава један или два референта, важи време као за сваки други реферат, тј. да им се не може дати више времена. Ова сугестија наишла је на опште одобравање.

Г. Хенчел је указао на пример с прошлог конгреса кад су коаутори били из различитих земаља – Немачке и Француске – када је немачки комитет уступио једно своје место француском колеги. Заложио се за то да се учешће коаутора у раду

конгреса не ограничава, уколико се њихов број уклапа у квоту одговарајућег националног комитета.

Уобличавајући коначан предлог, **Б. Сувајцић** је претходно изнетоме додао и формулацију: уз одредбу о предлогу броја учесника по формули 650 плус 150 до 200 прецизирати да се у случају коауторских реферата, по правилу, држимо начела „један реферат – један референт“, али да је могуће учешће и већег броја коаутора унутар квоте одговарајућег националног комитета; за коауторски реферат важи исто временско ограничење као и за остале секцијске реферате.

Кориговани предлог **Б. Сувајцића** с прецизирањем услова за коауторске реферате једногласно је прихваћен.

3. Информација о раду комисија МКС-а

Б. Сувајцић је одмах дао реч координатору комисија акредитованих при МКС-у **П. Жењуку**.

П. Жењуку:

Материјал који ћу вам сада поделити ради упознавања садржи списак Интернет-сајтова комисија које делују под окриљем МКС-а. То су актуализоване веб-адресе оних комисија које имају своје сајтове. Могао бих изнети следећи статистички преглед. Имамо 39 комисија, од којих сам у контакту са њих 36, са осталим комисијама немам контакт, могућно, и због тога што комуникација преко електронске поште често функционише као спам, па моја писма завршавају у непожељној пошти адресата. Недостатак комуникације не приписујем недостатку добре воље председника тих комисија да се са мном дописују. С тим у вези контактирао сам неке од председника националних комитета с молбом да ступе у везу с председницима комисија које имају седиште у њиховој земљи. Надам се да ће се ускоро ситуација решити и са тим преосталим комисијама. Имамо 23 комисије са властитим Интернет-сајтовима. Ови сајтови су веома важни, јер на њима се могу наћи подаци о активностима, конференцијама, публиковани резултати, али и записници са састанака комисија. Ценим да је то веома добра информација, јер тако сви можемо и сами да стекнемо увид како комисије функционишу, колико се често окупљају и сл., па је лакше пратити рад таквих комисија. Од преосталих комисија с којима сам у контакту имам уверавање да ће до почетка конгреса у Београду покренути своје сајтове. То ће олакшати комуникацију не само између МКС-а и комисија, него и међу самим комисијама. И то је добра пракса. Такав је пример комуникације између Фолклористичке комисије (тамо је председник проф. А. Мороз) и Етнолингвистичке комисије Ј. Бартмињског, које се међусобно обавештавају о својим активностима. Сличних примера има још.

Имам податке о активностима комисија које су се у међувремену од конгреса у Минску састале најмање једанпут, а неке већ и други пут. Нећу их именовати, али имам списак ако некога то занима. Имам припремљен извештај на шест страница о активностима комисија. Ако буде потребно то могу разаслати члановима МКС-а мејлом. У сваком случају комисије функционишу, организују конференције, имају различите публикације, а што је нарочито важно преговарају о својим научноистраживачким програмима, а они су део записника доступних на њиховим сајтовима.

Имам два проблема. Први проблем тиче се Археолошке комисије, на чијем је челу колега из Словачке академије наука П. Шалковски. Он је изразио жељу да се повуче с те дужности, рад комисије је у застоју, њена је активност минимална, рекао бих, готово никаква. Јуче сам разговарао с проф. Молдованом и проф. Коритковском о томе да покушамо да припојимо ту комисију Комисији за рану историју Словена проф. Р. Гжесика, иако се она, иначе врло активна, бави историјским питањима, а Археолошка –

питањима материјалне културе. Наравно, то је могуће тек на наредном конгресу. Алтернатива је да покушамо да пронађемо новог председника Археолошке комисије који ће интензивирати њен рад. Све зависи од тога како ћемо се договорити.

Други проблем је Корпусна комисија. Као што знамо, истраживања корпуса необично су важна за сваковрсна проучавања језика и културе. Писао сам проф. М. Лазинском, председнику те комисије, у вези с тим што је њена активност сведена на минимум, будући да се њени чланови веома често срећу појединачно у оквиру својих специјализованих пројеката. Одговорио ми је да је још пре годину и по дана писао проф. Гајди с молбом да замрзне активност Комисије за корпусну лингвистику до следећег конгреса и био замољен да ову молбу проследи мени. То писмо до мене није стигло, а испоставило се да је доиста послато, али је завршило – у спаму. Он пише: „Корпусна комисија постојала је од 2010. до 2012. године и организовала цикличне конференције SlavicCorp. Међутим, испоставило се да комитет слависта и конгрес у Минску нису најпогодније место за сусрете компјутерских лингвиста, који се ипак срећу на конференцијама европских организација као CLARIN и MetaNet и др. Следећу конференцију SlavicCorp планирамо да одржимо у Прагу 2016. године у оквиру конференције коју организује Чешки национални корпус.“ Из закључка овога писма проистиче да они ипак не желе сасвим да прекину комуникацију са МКС-ом. Обавезао се да после ове конференције пошаље њихову коначну одлуку о томе да ли ће наставити рад у оквиру МКС-а или не, као и да ли ће одржати свој састанак на конгресу у Београду. Ово последње, истиче он, зависи од тога ко ће од компјутерских лингвиста доћи у Београд, какав ће бити програм, какви округли столови. Ово може бити добра идеја да се можда организује округли сто о питањима корпусне лингвистике.

И још нешто. Не могу да ступим у контакт с Љ. Спасовом који води Аспектолошку комисију. Био сам принуђен да се играм детектива, па сам тако, истражујући ноћима Интернет, дошао до податка да та комисија за собом има две конференције, а нашао сам на презентацији 5. конференције у Кјоту, у Јапану, податак да Аспектолошка комисија организује састанак комисије и конференцију у Јапану. Ако неко има контакт с проф. Спасовом, молим да ми помогне да га и ја успоставим.

Б. Сувајцић је захвалио П. Жењуку на извештају и позвао на дискусију о њему. У дискусији су учествовали **В. Чермак, А. Молдован, Г. Хенчел, А. Лукашанец, О. Онишченко и М. Коритковска**. Извештај је изазвао забринутост једног дела дискутаната (Молдован и др.) у погледу рада Корпусне комисије, односно чињенице да њен руководилац и чланови настоје да се одвоје од МКС-а, а било је и позива да се покуша да се ситуација поправи (Онишченко, Коритковска).

По закључивању дискусије, извештај је стављен на гласање и једногласно усвојен.

5. Разно

Прешавши на последњу тачку дневног реда **Б. Сувајцић** је, у складу с ранијом најавом, отворио питање листе славистичких часописа МКС-а.

5.1. Референтна листа часописа при МКС-у

Б. Сувајцић:

На прошлом заседању у Београду, што је и констатовано у записнику, договорено је да се почне са израдом предлога референтне листе часописа при МКС-у, категорисаних по одређеним критеријумима. Оформљена је комисија за сачињавање нацрта листе у коју су изабрани С. Кодрић, В. Чермак, А. Вранеш, М. Ковачевић и Б. Сувајцић. Комисија је радила и сачинила предлог листе који је објављен на сајту МКС-а. Овај предлог требало би да одреди критеријуме на основу којих се ова листа прави и ја ћу их прочитати: „МКС листа обухвата најзначајније славистичке часописе, како из

словенских земаља, тако и из више од тридесет несловенских земаља у којима се изучава славистика (од Америке до Новог Зеланда). ...“ А ја морам овде рећи да смо ми послали молбу свим националним комитетима да нам пошаљу своје предлоге референтних часописа. Већина је то и учинила, неки нису, тако да смо ми овај предлог сачинили на основу својих сазнања и консултације са славистима различитих струка. Дакле, „на основу предлога које су дали славистички национални комитети, Комисија Међународног комитета слависта је сачинила листу славистичких часописа и периодичних публикација и разврстала је у три категорије.

*Прву категорију чини 50 најутицајнијих славистичких часописа. Квантитативна заступљеност часописа из појединих земаља одређивана је на основу развијености славистике у датој земљи, броја славистичких катедри на универзитетима и квоти учесника на међународним (светским) конгресима слависта; циљ састављача листе био је да се у првој категорији нађе бар један часопис из сваке словенске земље, с тим да земље с најразвијенијом славистиком имају нужно више часописа на листи. Часописи из несловенских земаља које нису имале представнике у МКС-у, уврштени су у прву категорију на основу њиховог статуса на релевантним листама часописа (као нпр. *Slavic Review* из САД). Другу категорију чине часописи који у својим срединама одговарају категорији водећих националних часописа. У трећу категорију су уврштени славистички часописи који у својим срединама имају статус часописа националног значаја.*

МКС листа је базична листа славистичких часописа и периодичних публикација, која ће бити коригована најмање сваке друге године и верификована на седницама Међународног славистичког комитета. Листа ће бити доступна на званичном сајту Међународног славистичког комитета, одакле ће моћи да је преузму и сајтови чланица Комитета.“

Као што видите, трећа категорија је отворена и може се допуњавати без ограничења.

Сачињавање ове листе спада у оне новине, оне нужне промене о којима смо говорили у склопу реформисања и модернизовања рада МКС. Пошто је славистика, као и друштвене и хуманистичке науке уопште, у кризи, одлучили смо да формирамо референтну листу часописа при МКС-у како бисмо помогли опстанак научног подмлатка у нашој струци. С временом би таква једна листа часописа можда могла постати пандан великим референтним листама као што су Томсон-Ројтерсова АНСИ или ERIH. Овај материјал који је пред вама само је прелиминарна листа и стављам је на дискусију.

А. Олтеану указала је на то да на листи нема часописа из Румуније, пре свега *Romanoslavica*.

Б. Сувајџић је одговорио да дискусија о томе служи управо да се унесу исправке и допуне. Осим што ће све бити обухваћено записником, Председништво моли да све измене и допуне национални комитети доставе у писаном облику.

Г. Хенчел обавестио је да је у консултацијама с колегама изабрао немачке славистичке часове врло рестриктивно, па тако ниједан од предложених за трећу категорију није прихватио. Пошто ће се о овоме расправљати на конгресу немачких слависта, затражио је да после тога пошаље коначан списак немачких часописа. У другој категорији треба прецртати позицију 112, јер то је исти онај часопис *Russian Linguistics* који је у првој категорији под бр. 29 – има више издавача из више земаља.

Ђ. Цифер приметио је да недостаје неколико важних италијанских часописа, у првом реду најстарији славистички часопис *Ricerche Slavistiche*, затим *Europa Orientalis*, *Russica Romana* и др.

Б. Сувајџић је констатовао да овакве примедбе треба да се доставе у званичном

писаном документу. Поставио је на изјашњавање о томе да ли су сви сагласни да је посао који је инициран на састанку у Београду, а чији је резултат од тада овај нацрт листе, потребан МКС-у и славистици, да ли је сврсисходан, те да ли га треба наставити.

Г. Хенчел предложио је да се овај материјал засад не ставља на сајт, јер биће нужно великих допуна, али да је то добра основа за даљи рад.

Б. Сувајџић је оценио да то треба ставити на сајт како би се видело на се на овоме ради, али предложио је рок од 3 или 6 месеци да се изврши први круг измена и допуна, те да се листа ажурира.

А. Волдан је указао на изостанак *Wiener Slavistisches Jahrbuch*, знатно старијег од *Алманаха* који је споменут. Такође упадљив је изостанак и *Anzeiger für slavische Philologie* из Граца. Чуди се што их нема.

Б. Сувајџић је поновио молбу да се сва запажања овакве врсте накнадно доставе у писаној форми, а такође и предлог за разврставање часописа према категоријама, напоменувши да је трећа категорија потпуно отворена. Најважније је да се МКС у догледно време усагласи у вези с првом и другом категоријом.

С. Кодрић предложио је да се листа не ажурира на две године, већ да се то чини једном годишње на заседањима МКС. Предложио је затим да се категорије не ограничавају бројем, већ да се слободно формирају на основу релевантности, јер најважнији је карактер самих часописа. Кандидује два зборника који су каталогски серијске публикације (имају ISSN ознаку), и то *Часопис босанскохерцеговачког славистичког конгреса* – за прву категорију; *Сарајевски филолошки сусрети* – за прву категорију. Изразио је жаљење што је часопис *Филолог* (Бања Лука) сврстан у другу категорију, јер по свом квалитету заслужује да буде у првој. Часопис *Нови израз* с традицијом од преко 50 година кандидовао је за другу категорију, као и часопис *Хум* Филозофског факултета Свеучилишта у Мостару, *Радове Филозофског факултета у Сарајеву* и *Боснистика плус*.

Б. Сувајџић је објаснио критеријум по којем су издвојене категорије и како су вредновани часописи (традиција излагања часописа, национална квота за учешће на конгресима, утицај на развој славистике...).

В. Брборић подсетио је да је *Научни састанак слависта у Вукове дане*, који излази 47 година, без обзира на свој значај и интернационални карактер, увршћен у другу категорију.

С. Кодрић, имајући у виду претходне ставове, кориговао је свој предлог и најавио да ће га накнадно доставити комисији.

В. Чермак захвалио је члановима комисије који су разрадили овај предлог листе. Предложио је да, осим верификованог статуса у међународним базама података, критеријум за сврставање часописа у прву категорију треба да буде и њихова општост, тј. општесловенска проблематика коју третирају. Часописе који се баве националном проблематиком (један национални језик / књижевност) не би требало сврставати у прву категорију, већ у другу, где би се могла наћи и по два престижна часописа из исте области. Подсетио је на пример када странац који се бави неким другим словенским језиком публикује рад у часопису из те средине, што је за тога странца од кључне важности, а часопис је на националној листи у матичној земљи, овај научник у својој средини не може квантификовати свој резултат у бодовима. Успостављање референтне листе славистичких часописа при МКС-у решило би овај парадокс, и то је разлог што се овоме послу приступило. Кад је реч о категоризацији, у прву категорију предлаже најпрестижније теоријске часописе за језик и књижевност, односно славистичке часописе с општесловенском проблематиком; у другу категорију часописе посвећене једном националном словенском језику / књижевности (нпр., словачки комитет уопште није ставио на своју листу ексклузивно словакистичке часописе, држећи се ширег

славистичког критеријума), али ипак престижне; у трећу категорију – „занимљиве“ нове часописе, који обећавају, али који још немају традицију и континуитет излагања.

П. Жењух објаснио је којих се критеријума држао словачки комитет при састављању своје листе. Управо држећи се критеријума општости у прву категорију сврстан је часопис *Slavica Slovaca*. Подржавајући идеју В. Чермака, сложио се да словачка листа може бити допуњена.

Ђ. Цифер сагласио се са С. Кодрићем и изразио сумњи да је добро да се прва категорија ограничи на баш 50 часописа, јер поставиће се питање избацивања неких часописа из те категорије. Иако разуме предлог В. Чермака, сматра да то још не говори о квалитету тих општесловенских часописа. На пример, у првих 50 нашло се само 7 часописа из несловенских земаља. Упитао се да ли та диспропорција заиста одражава значај научне продукције у славистичким дисциплинама у словенским и несловенским земљама. Заложито се да и прва категорија буде – отворена.

Б. Сувајић објаснио је да је управо због вредновања резултата научноистраживачког рада, односно његове квантификације, важно држати се ограничења, јер МКС-листа претендује на то да постане *међународна* референтна листа.

О. Онишченко изразио је бојазан да се још дуго мора радити на критеријумима за рангирање часописа од 1 до 200, да су тематика, квалитет и др. сувише опште категорије, да је у присуству или одсуству појединих часописа на међународним цитатним индексима много случајности. Предлаже да се најпре начини списак, база славистичке периодике, да се постојећа листа значајно допуни, а да се након тога размисли о њиховом евентуалном рангирању. У овом тренутку то ће изазвати контроверзе.

Г. Хенчел је оценио да дискусија иде у таквом смеру да се отварају многа осетљива а практична питања. Заложито се да сваки национални комитет састави свој предлог како броја, тако и класификације славистичких часописа. У том смислу сваки национални комитет одговара за категоризацију својих часописа.

А. Молдован изразио је начелну сагласност са Г. Хенчелом и осталим дискусантима, али и сумњу да ће, уколико се све остави националним комитетима, и код њих опет искрснути питање критеријума. Тако ће у једном комитету бити један критеријум, у другом други, а ми не можемо наметати један критеријум. Можда је могуће поделити часописе на специјализоване, научне, и популарне, културолошке и интердисциплинарне. Али ако и покушамо да формулишемо принципе, опет их нећемо формулисати, јер сваки ће имати своје слабости, биће га лако оспоравати, изазваће незадовољство, увреде и слично. Која ће инстанца одлучивати о томе да ли је лош часопис постао добар или обрнуто? Није добро да пратимо моду формалне квантификације према цитатним индексима, можда је боље да останемо само на нивоу информације.

М. Китанова је подржала А. Молдована и указала на пример да је часопис *Български език* у другој категорији, а *Македонскиот јазик* у првој, што сведочи о недостатку критеријума.

Ф. Томсон заложито се ипак за три категорије часописа.

А. Шивиц Дулар указала је на то да су основни мотиви (квантификација, бодовање) разумљиви, али да, нпр. у Словенији, то не би много вредело, јер квантификација се ради искључиво према већ постојећим референтним међународним базама, тако да прављење МКС-листе нема смисла, уколико не претендује да прерасте у веома важну међународну базу. Друго, проблем не види у рангирању према групама, него у садржају. Залаже се за употребу абецете уместо бројева, те би према садржају часописи били разврставани у групе А, В или С.

Б. Сувајцић је поновио и разлоге за састављање листе и критеријуме по којима се радило.

А. Шивиц Дулар илустровала је свој предлог примером словеначких часописа. У међународним цитатним индексима часописи *Jezikoslovni zapiski* и *Slavistična revija* котирају се једнако и својим ауторима доносе исти број бодова, а овде су сврстани у две различите категорије. Увођењем алфавета указивало би се на различитост тих часописа у погледу тематике.

Г. Хенчел запажа да је славистика у различитим земљама организована на различите начине, па ће се и критеријуми разврставања часописа нужно разликовати. Зато се залаже да се питање категоризације препусти националним комитетима.

Б. Сувајцић сматра да једно с другим није у колизији. Национални комитети могу и на основу ове листе да врше категоризацију својих часописа, а могу унети и неке своје специфичности.

А. Молдован:

Зашто је потребна категоризација? То је извор великих конфликата!

М. Коритковска:

Управо.

Г. Хенчел:

Ја сам за то да не буде обавезе да се врши категоризација. Ако национални комитет сматра да је категоризација могућа или чак потребна, нека онда о томе он одлучује. Ако бисмо ми овде морали да правимо међународну категоризацију, ја бих рекао: нипошто.

М. Коритковска:

Не бих да развијам дискусију, али подржавам став колеге Молдована. Чини ми се да би таква категоризација захтевала дефинисање јасних критеријума што напросто није могуће. Наравно, састављачи су уложили велики напор и на томе им треба одати признање, али долази до мериторних контрадикција на које је указала М. Китанова. Категоризација може бити извор сукоба и повод за бесконачне дискусије – како на нашем форуму, тако и на форуму свих националних комитета.

А. Олтеану, А. Лукашанец, В. Чермак, Ђ. Цифер учествовали су у дискусији која је покушавала да примири два става: да ли и како спровести категоризацију, односно да категоризацију не треба спроводити због могућих конфликата.

Г. Хенчел заложио се за разграничавање појмова класификације, односно категоризације од *хијерархизације* и предложио да се часописи класификују – према предлогу В. Чермака – према садржају, а не према вредносној хијерархији. Такву информацију могу сачинити национални комитети, а МКС потом да одлучи о разврставању у три или чак четири категорије. Дакле, без хијерархизације, али са описом садржаја.

А. Лукашанец:

Имамо висок степен узајамног разумевања, и не би требало да стварамо поље за несугласице. Оно о чему овде расправљамо јесте заправо информациони ресурс. Листу славистичких периодичних издања треба саставити тако да буде јединствена, можда разврстана само према земљама у којима се издају, а да се не успоставља њихова хијерархија.

Б. Сувајцић је понудио решење да се не одустаје од састављања листе, да се категоризација не врши хијерархијски, већ према садржају, али да се начини детаљан списак релевантних славистичких часописа с могућношћу да се у будућности он искористи и у сврху коју су му предлагачи првобитно наменили. Предложио је да национални комитети до Нове године сачине спискове својих публикација, разврстају их према садржају и тематици часописа и пошаљу МКС-у, односно комисији која је

задужена за листу, а да комисија потом изиђе с новим предлогом МКС-листе.

Пре изјашњавања **С. Кодрић** је предложио формулу 3x2 категорије: лингвистички који се деле на општелингвистичке и национално-лингвистичке, књижевне који се деле на општекњижевне и национално-књижевне и мултидисциплинарне, такође опште и националне.

Б. Сувајџић је ставио свој предлог на гласање. Предлог је прихваћен уз један уздржан глас.

За реч се јавио **Ф. Томсон**:

Хтео бих данас да вам се обратим с једном личном изјавом. За Ђорђа Цифера ово је прво заседање Међународног комитета слависта. За мене је ово последње заседање. Ја сам већ 31 годину члан МКС-а и за све те године било је много посла и много срећних тренутака. Кад сам постао члан, Белгија је имала право да делегира 10 учесника на конгресе слависта. Двапут је било покушаја да се Белгији квота смањи, са 10 на 5. И двапут сам рекао: не! И могу рећи да је на свим конгресима за ових 30 година *увек* било по 10 представника Белгије. И моја последња реченица, упућена вама на овом месту гласи: желим вам не само успех, већ и радост што сте и што смо заједно! Хвала.

(Аплауз)

Б. Сувајџић захвалио је Ф. Томсону на истрајности и честитао на дугогодишњем успешном залагању за славистички покрет.

5.2. Место одржавања следећег заседања МКС-а

Захваљујући на Чешком комитету слависта и В. Чермаку на организацији прашког заседања, **Б. Сувајџић** је поставио питање званичне кандидатуре за организовање заседања МКС 2016. године.

А. Олтеану је потврдила дотад незваничну спремност Асоцијације слависта Румуније да буде домаћин заседања МКС-а у Букурешту у последњој декади септембра 2016. године, што је са задовољством прихваћено.

5.3. Кандидатура за одржавање XVII међународног конгреса слависта 2023. године

Б. Сувајџић је обавестио чланове МКС-а да је Председништву стигла једна кандидатура, и то кандидатура Француског комитета слависта, коју је упутила Н. Берницка. У међусобној комуникацији скренуо јој је пажњу да је досад неписано правило било да се конгреси одржавају у словенским земљама, те да би ово био први пут да се од те традиције одустаје, али ју је охрабрио да кандидатуру Француске и званично пошаље. Упитао је затим присутне да ли има, макар у најави, још кандидатура за организацију следећег конгреса.

У дискусији су учествовали **Н. Берницка**, **А. Лукашанец**, **М. Китанова**, **Г. Хенчел**, **Ђ. Цифер**. Начелно је топло подржана могућност одржавања конгреса у Француској – у Паризу, на Сорбони.

С. Кодрић понудио је кандидатуру БиХ и Сарајева с образложењем да је Сарајево било успешан домаћин међународног конгреса педагога са преко 1000 учесника, односно двају босанскохерцеговачких конгреса слависта са преко 200 учесника из 23 земље.

Б. Сувајџић је констатовао да засад треба евидентирати намере, а да се у скором времену мора мислити и на званичне кандидатуре с пратећом документацијом и детаљним образложењем. Позвао је комитете Француске и БиХ да упуте Председништву своје кандидатуре ради разматрања на предстојећим заседањима МКС-а.

5.4. Предлог за уједначавање славистичких издања везаних за XVI конгрес у Београду

Б. Сувајић је члановима МКС-а предочио предлог да се у формалном погледу уједначе публикације које се спремају за конгрес у Београду, и то као подстицај за размишљање, о којем би се могли изјаснити национални комитети, а о којем би се одлучивало на следећем заседању МКС-а. Затим је дао реч **Љ. Бајић** да изнесе предлог који је потекао од **А. Вранеш**.

Љ. Бајић:

Ово је предлог А. Вранеш, декана Филолошког факултета и члана Комисије МКС-а за састављање референтне листе часописа, чија је најужа струка библиотекарство. Суштина овог предлога јесте да се издања која се припремају за конгрес буду уређена тако да чине јединствену библиотеку. То би значило да формати буду слични, нпр. В5, да су корице сличне или истоветне, те да се тако као јединствена целина остану као наслеђе свих националних комитета и свих релевантних славистичких библиотека. Прецизнија упутства уређивачким одборима, центрима и комисијама могу бити послата уколико се ова идеја оцени као прихватљива. Због тога би било добро да нам у догледно време пошаљете ставове својих комитета. На тај начин би серија у коју би ушли прилози за конгрес и евентуално будуће конгресе била препознатљива у свету, те би и то било први пут у оквиру славистичког покрета. Тако би наше публикације добиле и неку врсту своје визуелне личне карте. Понављам, ово је предлог за размишљање.

Б. Сувајић је обећао да ће овај предлог званично послати свим члановима МКС-а с молбом да се ставови доставе до Нове године.

Захваливши још једном домаћинима из Чешког комитета слависта, В. Чермаку лично и Чешкој академији наука на изврсном пријему и лепом амбијенту, као и Ф. Томсону на дугогодишњем раду у МКС-у, **Б. Сувајић** је закључио другу седницу и прашко заседање МКС-а у 12.35 ч.

Председник МКС

проф. др Бошко Сувајић

Секретар МКС

проф. др Петар Буњак